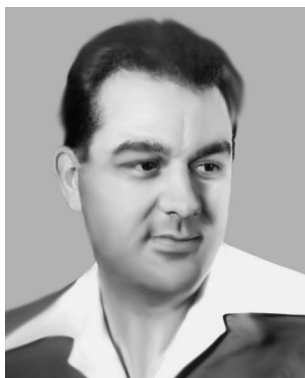

М. Г. Лабінський

Добровольський Віктор Миколайович

ДОБРОВОЛЬСЬКИЙ Віктор Миколайович (10(23). 01. 1906, Одеса – 28. 07. 1984, Київ) – актор, режисер. Народний артист СРСР (1960). Сталінська премія (1951). Державна премія України імені Тараса Шевченка (1983). Державні нагороди СРСР. Закін. студію при Одес. держ. укр. муз.-драм. театрі, яку очолювали [Л. Гаккебуш](#) та [В. Василько](#) (1928), водночас працював у цьому театрі (1926–28). Актор. діяльність розпочав на сцені Одес. нар. театру 1922. Грав у виставах разом з *П. Саксаганським* і *М. Садовським* під час їхніх гастролей в Одесі. Актор Харків. Червонозавод. укр. драм. (1928–33), Сталін. укр. муз.-драм. (нині Донецьк, 1933–39) театрів. 1939 на запрошення *Г. Юри* почав працювати в трупі Київ. укр. драм. театру ім. І. Франка, де мав дебютувати у ролі Михайла Гурмана («Украдене щастя» І. Франка), проте був заарешт. за звинуваченням в антирад. націоналіст. терорист. діяльності. Згодом звільн. через недостатність доказів. Прем'єра вистави відбулася 1940, Д. зіграв з видат. митцями укр. сцени *Н. Ужвій* та [А. Бучмою](#); ця роль розкрила нові грані його таланту й зрілої майстерності. Під час 2-ї світової війни разом з театром перебував у м. Семипалатинськ (Казахстан), у складі актор. фронт. бригади виїжджав на фронт; маючи неабиякий літ. хист, публікував власні поезії та сатир. фейлетони в газетах і бойових листівках. Від 1964 – у Київ. рос. драм. театрі ім. Лесі Українки. На поч. 1980-х рр. актор знову здивував театр. публіку, створивши образ груз. селянина Аґабо Бочверадзе («Поки гарба не перекинулась» О. Іоселіані), який один з дослідників творчості Д. назвав «справжнім маленьким шедевром акторського мистецтва». Разом з *Л. Гаккебуш* 1933 заснував Сталін. театр ляльок. У виставах за творами Т. Шевченка виконав ролі Залізняка

(«Гайдамаки», 1926, інсценізація Леся Курбаса, Пд. робсільтеатр; 1927, Одес. драма), Пана («Відьма», інсценізація В. Василька, Харків. Червонозавод. укр. драм. театр), Гната («Назар Стодоля», 1942, Семипалатинськ; 1951, Київ. укр. драм. театр ім. І. Франка). 1962 поставив радіовиставу О. Ільченка «Петербурзька осінь» – драму про Т. Шевченка. 1964 у складі делегації укр. митців відвідав США й Канаду, де виступав з читанням Шевченкових творів. Зіграв понад 200 театр. і 30 кінематогр. ролей. Різноплановий актор. Образи, створ. Д., глибоко психологічні, сповнені сильними пристрастями, волею, рішучістю дії; в їхній основі – досконало вивчена дійсність, для своїх персонажів актор відшукував правдиві й переконливі, виразно окреслені неповторні риси, точні життєві деталі.

Основні ролі

Кошкін («Любов Ярова» К. Треньова), Тарас («Кадри» І. Микитенка), Никифор («Захід» І. Бабеля), Гайдай («Загибель ескадри» О. Корнійчука), Макбет (однойм. п'єса В. Шекспіра), Свічка, Чіп («Свіччине весілля» І. Кочерги), Єгор Буличов («Єгор Буличов та інші» М. Горького), Михайло Гурман («Украдене щастя» І. Франка), Лопакін («Вишневий сад» А. Чехова), Річард («Учень диявола» Б. Шоу), Петро Несвятипаска («Дума про Британку» Ю. Яновського), Васін («Російські люди» К. Симонова), Батько («Сподіватися» Ю. Щербака); у кіно – Генерал («Подвиг розвідника», 1947, реж. Б. Барнет), Гурман («Украдене щастя», реж. І. Шмарук), Степан («В степах України»; обидва – 1952), Батура («Калиновий гай», 1953; обидва – реж. Т. Левчук), Богдан Хмельницький («Триста років тому...», реж. В. Петров), Ян («Пропає безвісти», реж. І. Шмарук), Булава («Кривавий світанок»; реж. О. Швачко; усі – 1956), Чубатенко («Правда», 1957, реж. Д., І. Шмарук), Товкач («Люди моєї долини», 1960, реж. С. Навроцький), Буслай («Сейм виходить з берегів», 1962, реж. І. Шмарук; усі – Київ. кіностудія худож. фільмів ім. О. Довженка).

Основні вистави

«Ой не ходи, Грицю, та й на вечорниці» М. Старицького (1956), на радіо – «Правда», «В степах України», «Платон Кречет» О. Корнійчука, «Ярослав Мудрий», «Свіччине весілля» І. Кочерги, «Багато галасу даремно» В. Шекспіра.

Рекомендована література

1. Бобошко Ю. Віктор Мико-лайович Добровольський. К., 1964;
2. Овруцька І. Віктор Добровольський. К., 1976;
3. Кабачок М. Біля лялькової колиски // УТ. 2004. № 4–5.

Бібліографічний опис:

Добровольський Віктор Миколайович / М. Г. Лабінський // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2008. – Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-22408>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).